

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	10/1146-0/2019
Érkezett:	2019 JÚL 03.
Példány:	Kezelőiroda:
Melléklet:	8 db

Alkotmánybíróság

Tisztelt Alkotmánybíróság!

[Redacted]
[Redacted] szám alatti lakos – a csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a **Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.Bv.940/2017/17. számú végzésének és a másodfokon eljárt Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.670/2019/2. számú végzésének** alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azokat semmisítse meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Előadom, hogy Magyarországon a fogvatartásomat foganatosító büntetés-végrehajtási intézetekben olyan méltatlan, embertelen és megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülmények között kerültem elhelyezésre, mely körülmények alapján álláspontom szerint megállapítható az Emberi Jogok Európai Egyezménye 3. cikkének Magyar Állam általi megsértése.

2016. október 10. napján a fenti sérelmek miatt kártérítés iránti kérelmet terjesztettem elő az Emberi Jogok Európai Bíróságához, mely kérelmet az EJEB 60872/16. lajstromszám alatt nyilvántartásba vett.

Figyelemmel a 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 2017. január 1. napján hatályba lépett módosítására, illetve az EJEB 2016. november 23. napján, ECHR 381 (2016). számon kiadott sajtóközleményére 2017. május 15. napján a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés b) pontja alapján a 10/A §-a szerinti kártalanítás iránti kérelmet terjesztettem elő az illetékes Szegedi Fegyház és Börtön útján.

A kártalanítás iránti kérelem benyújtását megelőzően és azzal egyidejűleg sem nyújtottam be a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panaszt, tekintettel a Bv. tv. 436. § (11) bekezdés második mondatára, mely szerint a Bv. tv. 436. § (10) bekezdése alapján benyújtott kérelmek elbírálása során a 10/A. § (6) bekezdése nem alkalmazható.

Az első fokon eljáró **Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.Bv.940/2017/17.** számú végzésével megállapította, hogy a 2017. május 15. napján kelt kártalanítás iránti kérelem benyújtását megelőzően vagy azzal egyidejűleg sem én, sem a meghatalmazott jogi képviselőm nem terjesztettük elő a Bv. tv. 144/B. § szerinti panaszt a végrehajtásért felelős szerv vezetőjénél, így a bíróság a kérelmet a Bv. tv. 70/A. § (5) bekezdés c) pontja alapján – panasz hiányában – a Bv. tv. 50. § (3) bekezdése szerint eljárva érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

A bíróság e körben megjegyezte, hogy folyamatos fogvatartásomra került sor, melyre figyelemmel a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés a) és b) pontjában foglalt átmeneti rendelkezések alkalmazására nincs lehetőség, a kérelemre a Bv. tv. kártalanítási eljárás kapcsán megfogalmazott általános szabályai vonatkoznak.

A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja elsőfokú végzése ellen jogi képviselőm útján fellebbezést nyújtottam be, melyben kértem a másodfokon eljáró Szegedi Törvényszéket, hogy a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja elsőfokú határozatát mint jogszabálysértőt helyezze hatályon kívül, és kötelezze az elsőfokú bíróságot a kártalanítási kérelem érdemi vizsgálatára és érdemi határozat meghozatalára.

A **másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.670/2019/2.** számú végzésével a fellebbezést alaptalannak ítélve, az elsőfokú bíróság végzését a Be. 605. § (1) bekezdése alapján annak mindenben helyes indokaira tekintettel helybenhagyta.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan és a rendelkezésre álló iratokkal egybehangzóan utalt az általam előterjesztett kérelem adataira, valamint az általam töltött büntetésekre és azok adataira is. Ugyancsak helytállóan rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a kérelem benyújtásakor és jelenleg is fogvatartásban vagyok és a büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához – a 2017. május 15. napján előterjesztett kártalanítási kérelmet megelőzően, vagy annak előterjesztésével egyidejűleg – panaszt nem terjesztettem elő, ekként vonatkozásomban hiányzik a Bv.tv. 10/A. § (6) bekezdésében foglalt törvényi feltétel. Ezzel összefüggésben helyesen döntött az elsőfokú bíróság, amikor a Bv.tv. 70/A § (5) bekezdés c) pontja értelmében a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

A törvényszék az elsőfokú bíróság végzésének indokolásában kifejtetteket mindenben helyesnek és a törvényi rendelkezésekkel összhangban állónak ítélte, valamint indokait mindenben osztotta. A másodfokú bíróság álláspontja szerint is a kártalanítási eljárás alapvető elbírálási szabályait a Bv.tv. 10/A. §, 10/B. §-a, 70/A. §-a, valamint a 70/B. §-a szabályozza. A Bv.tv. 436. §-ában írt átmeneti rendelkezéseinek szabályai a fogvatartásból 2017. január 01. napját megelőzően szabadult, valamint azon elítéltekre vonatkoznak, akiknél a jogsértő helyzet 2017. január 1. napját megelőzően szűnt meg. A ténylegesen 2017. január 1. napját követően is folyamatosan jogsértő fogvatartásban lévő elítélt esetében a Bv.tv. általános szabályai szerint kell vizsgálni a kártalanítás benyújtásának feltételeit, azaz azt is, hogy a kérelmező a büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához legkésőbb a kérelmével egyidejűleg az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt terjesztett-e elő panaszt. Ebből következően a Bv.tv. 144/B. §-a szerinti panasz a 2017. január 1. napját követően is jogsértő körülmények közt fogva lévő fogvatartott esetében a kártalanítás iránti kérelem előterjesztéséhez szükséges törvényi előfeltétel, melyet legkésőbb a kártalanítás iránti kérelem előterjesztésével egyidejűleg kell a büntetés-végrehajtási intézet parancsnokához benyújtani. A panasz előterjesztése a folyamatos fogvatartásban lévő és állítása szerint jogsértő körülmények között fogvatartott személyek

esetében akkor is megkövetelendő, ha a kérelemben a vizsgálandó időszak végét 2016. december 31. napjában jelöli meg. Mindebből következően a folyamatosan jogsértő fogvatartásban lévő fogvatartott esetében a kártalanítás iránti kérelemmel érintett időszakot az elbírálás szempontjából nem lehetséges kettébontani 2016. december 31. napját megelőző és azt követő időszakokra, ekként a 2016. december 31. napja előtti időszakot nem lehet a Bv.tv. 436. § (10)-(12) bekezdései alapján elbírálni, így a Bv.tv. 436. § (11) bekezdését sem lehet alkalmazni – mely rendelkezés szerint az EJEB kérelem helyettesíti a panaszt. A jelen esetben a kérelmet kizárólag a Bv.tv. 2017. január 1. napjától hatályos módosítása szerint az általános szabályok alapján kell elbírálni, azaz a 10/A. § (6) bekezdését alkalmazva, mely szerint a panasz megtétele a kérelem benyújtásának feltétele. Jelen esetben megállapítható, hogy a kérelem benyújtását megelőzően panasz bejelentésére nem került sor, ekként a kérelemben megjelölt teljes időszak vonatkozásában panasz hiánya okából a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának van helye.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Kijelentem, hogy a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja **15.Bv.940/2017/17.** számú végzése elleni fellebbezéssel **a rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítettem.** Bár a támadott végzések érdemi vizsgálat nélkül utasították el a kártalanítás iránti kérelmemet, **az ügyet azonban végleges jelleggel zárták le, így ügydöntő határozatnak minősülnek, alkotmányjogi panasznak tehát helye van.**

Kijelentem, hogy az ügyben nincs folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, perújítást (jogorvoslatot a törvényesség érdekében) nem kezdeményeztem.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Kijelentem, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló, másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.670/2019/2. számú végzésének kézbesítésére elektronikus úton, 2019. június 5. napján került sor a jogi képviselőm cégkapujára, melynek megfelelően az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő – az alkotmányjogi panasz benyújtására alapul szolgáló bírói döntés közlésétől számított 60 nap – megtartásra került.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések a megbízásom alapján indult kártalanítás iránti eljárásban születtek, a támadott bírói döntések tehát az én jogaimat, érdekeimet érintik.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

A jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés "a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség" (Abtv. 29. §).

Az eljáró bíróságok jogellenesen szűkítették a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés b) pontja alapján kérelmet előterjeszteni jogosultak körét azzal, hogy a Bv. tv. 436. § (11) bekezdésének második mondatát csupán a 2017. január 1. napján már szabadult kérelmezők tekintetében tartották alkalmazhatónak.

Tekintettel arra, hogy a Bv. tv. nem tartalmaz olyan kitétel, mely szerint a 2017. január 1. napján hatályba lépett módosításakor fogvatartott kérelmezők esetében nem alkalmazhatók a törvény átmeneti rendelkezései, az eljáró bíróságok támadott végzéseikkel nem jogot

értelmeztek és alkalmaztak, hanem az elbírálandó norma tartalmának jogértelmezés útján történő módosításával – az Alaptörvénnyel ellentétesen – jogot alkottak, melyre tekintettel az alkotmányjogi panasszal támadott végzések az Alaptörvény hatalommegosztás elvét kimondó C) cikk (1) bekezdésébe, illetve a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységének ellátását kimondó 25. cikk (1) bekezdésének első mondatába ütköznek, egyúttal sértik a tisztességes eljárás alkotmányos követelményét is.

A tisztességes eljárás alkotmányos követelményének megsértésének minősül továbbá az is, hogy engem alaptörvény-ellenesen véglegesen fosztottak meg attól, hogy a bíróság érdemben dönthessen az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében rögzített alapjogom megsértése miatt az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése alapján – törvényben is biztosított – kártérítési igényemről.

Az Alaptörvény hatalommegosztás elvét kimondó C) cikk (1) bekezdésébe, illetve a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységének ellátását kimondó 25. cikk (1) bekezdésének első mondatába ütközés, valamint a tisztességes eljárás alkotmányos követelményének megsértése tehát az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésének és az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésének megsértését közvetlenül eredményezte.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

C) cikk (1) bekezdése: „A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.”

III. cikk (1) bekezdésének első mondata: „Senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgaságban tartani.”

IV. cikk (4) bekezdése: „Kinek szabadságát alaptalanul vagy törvénysértően korlátozták, káranak megtérítésére jogosult.”

XXVIII. cikk (1) bekezdése által deklarált tisztességes eljáráshoz való jog.

25. cikk (1) bekezdésének első mondata: „A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el.”

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

A Bv. tv. átmeneti rendelkezései egyértelműen rögzítik, hogy a 2016. évi CX. törvény 22. §-ával megállapított 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására az az elítelt és egyéb jogcímen fogvatartott is jogosult, aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el. A fentiek alapján benyújtott kérelmek elbírálása során nem alkalmazható a 10/A. § (6) bekezdése, tehát a kártalanítás iránti igény benyújtásának nem feltétele, hogy az elítelt vagy – a kényszergyógykezelt, illetve az előzetes kényszergyógykezelt kivételével – az egyéb jogcímen fogvatartott az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt a 144/B. §-ban meghatározott panaszt előterjessze a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez [Bv. tv. 436. § (10) bekezdés b) pontja, (11) bekezdés második mondata].

A bíróságok feladata – többek között – a joggyakorlat továbbfejlesztése és a jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében hozott jogértelmezés és iránymutatás. Nem tartozik azonban a bíróságok feladatához a jogalkotás, az elbírálandó kérdésekre vonatkozó norma tartalmának módosítása jogértelmezés útján.

Álláspontom szerint azonban a támadott végzések éppen ez utóbbit tették: nem jogot értelmeztek és alkalmaztak, hanem – az Alaptörvénnyel ellentétesen – jogot alkottak. A végzések – figyelmen kívül hagyva a jogalkotó szándékát – a Bv. tv.-t azzal a többlettartalommal töltötték meg, hogy a 2017. január 1. napján hatályba lépett módosításakor fogvatartott kérelmezők esetében a törvény átmeneti rendelkezései nem alkalmazhatók. A támadott végzések tehát az Alaptörvény hatalommegosztás elvét kimondó C) cikk (1) bekezdésébe, illetve a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységének ellátását kimondó 25. cikk (1) bekezdésének első mondatába ütköznek.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése deklarálja a tisztességes eljárásához való jogot. Az Alkotmánybíróság klasszikus megfogalmazásában: „a tisztességes eljárásához való jog az Alkotmányban explicit módon nem nevesített, de az alkotmánybírói gyakorlatban az 57. (1) bekezdésébe foglalt független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a 2. § (1) 10 bekezdéséből eredő eljárási garanciák védelmének egymásra vonatkoztatásából tartalmilag levezetett alkotmányos alapjog” [315/E/2003. AB határozat.

"A „tisztességes eljárás” (fair trial) követelménye nem egyszerűen egy a bíróságnak és az eljárásnak itt megkövetelt tulajdonságai közül (ti. mint „igazságos tárgyalás”), hanem [...] az Alkotmány rendelkezésben foglalt követelményeken túl – különösen a büntetőjogra és eljárásra vonatkozóan – az általában elfogadott értelmezése szerint a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy nem tisztességes” [6/1998. (III. 11.) AB határozat].

A Tisztelt Alkotmánybíróság gyakorlata is rámutat arra, hogy a tisztességes eljárásához fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is.

A kínzás- és embertelen bánásmód tilalma jellegéből fakadóan olyan alapjog, melynek sérelme sokszor csak utólagos kompenzációval orvosolható. Esetemben a büntetés-végrehajtási intézmények állapota miatt az állam nem volt képes biztosítani az emberhez méltó fogvatartási körülményeket, pedig erre kötelezettsége lett volna.

A jelen ügyben megvalósult bírói jogalkotás mellett a tisztességes eljárás alkotmányos követelményének megsértését eredményezte továbbá, hogy a bíróság súlyos, több éven át tartó alapvető jogi sérelmeket hagyott figyelmen kívül; engem alaptörvény-ellenes, érdemi vizsgálat nélkül meghozott döntésével véglegesen megfosztott attól, hogy az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében rögzített alapjogom megsértése miatt az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése alapján törvényben is biztosított kártérítési igényemet bírósági úton elbírálják, ahogy attól is, hogy az érdemi vizsgálat nélkül meghozott döntés ellen – az alkotmányjogi panasz kivételével – bármilyen egyéb rendkívüli jogorvoslatot igénybe vehessek.

Természetesen az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a tisztességes bírói eljárásához biztosít jogot, és nem azt garantálja, hogy annak eredménye minden esetben helyes lesz. Jelen

esetben azonban a bíróság Alaptörvénybe ütköző jogalkotása a Bv. tv. 10/A. § szerinti kártalanítási eljárás lényegével és a jogalkotó azon szándékával is ellentétes, hogy a kérelmezők a fogvatartás alatt elszenvedett sérelmeikért hazai fórum előtt részesülhessenek hatékony jogorvoslatban.

Az első fokon eljáró Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.Bv.940/2017/17. számú végzése és a másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék azt helyben hagyó 5.Bpkf.670/2019/2. számú végzése tehát sérti az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését, III. cikk (1) bekezdését, IV. cikk (4) bekezdését és 25. cikk (1) bekezdésének első mondatát is, mivel Alaptörvénybe ütköző módon véglegesen fosztott meg engem attól, hogy kompenzációban részesülhessek az általam elszenvedett sérelmek miatt.

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Kijelentem, hogy nem kezdeményeztem az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági végzések végrehajtásának felfüggesztését.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet)

Mellékelten csatolom [1] az ügyvédi meghatalmazást.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról (Melléklet)

Kijelentem, hogy az alkotmányjogi panaszba foglalt személyes adataim közzétételéhez nem járulok hozzá.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Melléletek)

További melléletekként csatolom:

- [2] az EJEB tájékoztatását, mely szerint a kérelmemet 60872/16. lajstromszám alatt nyilvántartásba vette,
- [3] a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.Bv.940/2017/17. számú végzését,
- [4] a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.670/2019/2. számú másodfokú végzését.

Kelt: Szegeden, 2019. június 26. napján.

Tisztelettel:

